

Sygn. akt I.C 514/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski
Protokolant:	Agnieszka Jakubowska

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2021 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. B.

przeciwko Towarzystwu (...) z siedzibą w W.

o odszkodowanie

1. Zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz powoda W. B. kwotę 64281,27 zł (sześćdziesiąt cztery tysiące dwieście osiemdziesiąt jeden złotych i 27/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 czerwca 2020r do dnia zapłaty.

2. Umarza postępowanie w pozostałej części.

3. Nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Suwałkach kwotę 756,95 zł (siedemset pięćdziesiąt sześć złotych i 95/100) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa

4. Zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz powoda W. B. kwotę 8498,35 zł (osiem tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt osiem złotych i 35/100) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę (...) .90 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt I C 514/20

UZASADNIENIE

Pozwem datowanym na dzień 16 lipca 2020 roku powód W. B. zainicjował postępowanie, w którym żądał zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. kwoty 90.756,19 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 05 czerwca 2020 roku do dnia zapłaty. Domagał się również zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, łącznie z kosztami zastępstwa procesowego oraz kosztami opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w kwocie 1467 zł.

Argumentując dochodzone roszczenie powód wskazywał, iż w następstwie pożaru z dnia 26 listopada 2019 roku spłonął budynek mieszkalny będący jego własnością. W momencie zdarzenia szkodowego powód posiadał aktualną polisę nr (...) będącą kontynuacją polisy (...).

Na skutek przeprowadzonej likwidacji szkody, w dniu 23 grudnia 2019 roku, pozwany wypłacił na rzecz powoda kwotę 65.958 zł tytułem odszkodowania. Powód kwestionował przyznaną przez pozwanego sumę odszkodowania podkreślając, że została zaniżona. Zdaniem powoda, dokonując likwidacji szkody i szacując kwotę należnego odszkodowania, pozwany przyjął zaniżoną stawkę godzinową robót budowlanych. Sprzeciwiał się on również zastosowaniu w ramach poczynionych przez pozwanego wyliczeń amortyzacji w wysokości 43 %, odpowiadającej wartości zużycia budynku. W ocenie powoda wysokość odszkodowania winna, na gruncie art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, równoważyć wysokość zaistniałej szkody stanowiącej odpowiednik kosztu przywrócenia zniszczonego budynku do stanu sprzed pożaru.

Odpowiadając na pozew pozwany Towarzystwo (...) z siedzibą w W. wnosił o oddalenie powództwa. Potwierdził stanowisko powoda, co do tego, że strony w chwili pożaru nieruchomości powoda łączyła umowa ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego. Po tym jak pozyskał informację o zgłoszeniu szkody, podjął kroki niezbędne do jej niezwłocznej likwidacji. W ramach tegoż procesu sporządził prywatny kosztorys, w którym uwzględniono m.in. stopień zużycia budynku. Na podstawie podjętych działań wartość szkody w budynku powoda ustalono na kwotę 65.948,21 zł, którą to kwotę wypłacono powodowi. Zgodnie ze stanowiskiem pozwanego, przyznana i wypłacona w toku postępowania likwidacyjnego kwota odszkodowania wyczerpuje całkowicie roszczenie odszkodowawcze powoda wobec pozwanego. Nadto pozwany podważał stanowisko powoda, który domagał się łącznej kwoty odszkodowania w wysokości 156.714,19 zł gdyż ta nie uwzględniała stopnia zużycia budynku.

Sąd ustalił, co następuje:

Dnia 26 listopada 2019 roku doszło do pożaru budynku mieszkalnego będącego własnością powoda W. B., położonego w miejscowości R. gminie R.. Przyczyną pożaru było zapalenie się budynku od instalacji grzewczej w postaci pieca centralnego ogrzewania. W dacie zdarzenia W. B. i Towarzystwo (...) z siedzibą w W. łączyła umowa ubezpieczenia budynków stanowiących część gospodarstwa rolnego, stwierdzona polisą nr (...) będącą kontynuacją polisy nr (...).W przedmiotowej polisie wskazano, że wartość ubezpieczonego budynku mieszkalnego powoda o powierzchni 143m² w momencie jego wybudowania wynosiła 357 500 zł przy czym, na potrzeby umowy, zużycie budynku ustalono na 43 %.Uwzględniając stopień zużycia sumę ubezpieczenia budynku ustalono w umowie na kwotę 203 775 zł. W następstwie poniesionej szkody W. B. dokonał jej zgłoszenia ubezpieczycielowi. Przeprowadzające postępowanie likwidacyjne Towarzystwo (...) z siedzibą w W. ustaliło wysokość poniesionej szkody na kwotę 65948,21 zł, która została wypłacona poszkodowanemu w następstwie decyzji z dnia 23 grudnia 2019 roku. Na potrzeby likwidacji szkody pozwany sporządził własny kosztorys, który uwzględniał wiele czynników, w tym stopień zużycia budynku. W trakcie postępowania likwidacyjnego ustalono, iż w spalonym budynku były przeprowadzane regularne kontrole w zakresie sprawności instalacji elektrycznej oraz drożności przewodu kominowego. Brak akceptacji przyznanej i wypłaconej kwoty odszkodowania skutkowało sporządzeniem przez powoda prywatnego kosztorysu z dnia 31 marca 2020 roku. Po sporządzeniu kosztorysu W. B. wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty opiewające na 90756,19 zł. Kwota ta stanowiła różnicę między sumą przyznanego dotychczas powodowi odszkodowania a wartością kosztorysową robót związanych z przywróceniem budynku do stanu sprzed powstania szkody, którą sporządzający kosztorys specjalista oszacował na kwotę 156.704,19 zł. Odpowiadając na wezwanie do zapłaty pismem z dnia 17 czerwca 2020 roku pozwany Towarzystwo (...) z siedzibą w W. oświadczył, iż nie dostrzegł podstaw do zmiany poprzedniego stanowiska w przedmiocie należnej powodowi kwoty odszkodowania, która została oszacowana na podstawie sporządzonego przez ubezpieczyciela kosztorysu. Na potrzeby rzeczonego pisma pozwany oznajmił również, że sporządzając kosztorys wzięto pod rachubę stopień zużycia budynku, który miał istotny wpływ na wysokość przysługującego powodowi odszkodowania (dowód: wniosek - polisa nr (...) k.10-11, akta szkody, w tym m.in. notatka urzędowa asp. S.. J. J., dzielnicowego Policji w B., protokół z okresowego czyszczenia przewodów kominowych, protokół badań okresowych instalacji elektrycznych, protokół z pomiarów skuteczności ochrony przeciwpożarowej w instalacjach elektrycznych z

zabezpieczeniami nadprądowymi płyta k.63, wezwanie do zapłaty k. 20, pisma pozwanego w przedmiocie likwidacji szkody k. 12 i k. 47).

Mając na uwadze przeciwstawne stanowiska stron oraz kwestie sporne, celem ustalenia istotnych okoliczności dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu budownictwa. Przedmiotem opiniowania było ustalenie wysokości szkody poniesionej przez powoda w następstwie pożaru z dnia 26 listopada 2019 roku. Ze sporządzonej przez biegłego opinii wynikało, że koszt odbudowy uszkodzonego w pożarze budynku z użyciem nowych materiałów ukształtuje się na poziomie 148.316,66 zł, na którą to kwotę składają się koszty robocizny w wysokości 59.478,18 zł, koszty materiałów w kwocie 79.297,37 zł, koszty sprzętowe w wysokości 3391,09 zł oraz koszty wywozu i utylizacji gruzu w kwocie 6150,00 zł. Ponadto koszt przywrócenia domu do stanu jak przed pożarem, w przypadku uwzględnienia stawki zużycia budynku na poziomie 43 % (odpowiadającej stawce amortyzacji materiałów) biegły oszacował na 114.218,79 zł ($79.297,37 \text{ zł} \times 0,43 = 34097,87 \text{ zł}$ i $148.316,66 \text{ zł} - 34097,87 \text{ zł} = 114.218,79 \text{ zł}$). Jednocześnie jako zmienne do ustalenia kosztu biegły przyjął: stawkę za godzinę pracy na poziomie 22 zł, koszty pośrednie do robocizny i sprzętu na poziomie 60 %, zysk wykonawcy liczony od robocizny i sprzętu powiększonych o koszty pośrednie na poziomie 15 %, 23 % jako stawkę VAT naliczanego od materiałów oraz robocizny i sprzętu z narzutami, poziom cen materiałów jako średni koszt zakupu oraz koszt wywozu i utylizacji gruzu skalkulowany bez narzutu w oparciu o analizę cen rynkowych na poziomie kwoty 5000 zł netto, tj.: 6150 zł brutto (dowód: opinia z dnia 28 stycznia 2021 roku k. 82-96).

Z uwagi na zgłoszenie przez pozwanego zastrzeżeń do pierwotnej opinii dopuszczono dowód z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu budownictwa. Na potrzeby przedmiotu opinii wskazano, że koszt odbudowy budynku powoda uszkodzonego w wyniku pożaru, z zastosowaniem nowych materiałów, wyniesie łącznie 130229,27 zł brutto (k. 126), przy zastosowaniu zmiennych w postaci: stawki robocizny w wysokości 22 zł za godzinę pracy, kosztów pośrednich robocizny na poziomie 60 %, zysku wykonawcy liczonego od robocizny i sprzętu powiększonych o koszty pośrednie w wysokości 15 %, stawki podatku VAT naliczanego od robocizny z narzutami na poziomie 8 %, średniego poziomu cen materiałów oraz kosztu wywozu i utylizacji gruzu na poziomie 5000 zł netto – 6150 zł brutto (dowód: opinia uzupełniająca z dnia 07 kwietnia 2021 roku k. 120-135).

Odpowiadając na pisma stron z dnia 23 kwietnia 2021 roku oraz z dnia 27 kwietnia 2021 roku sporządzający opinię biegły wyczerpująco i kompleksowo odniósł się do zgłoszonych przez pełnomocników zastrzeżeń, argumentując wartości przyjęte do wliczenia kosztów odbudowy budynku.

W następstwie przedłożenia przez biegłego opinii uzupełniającej, jak również pisma z dnia 10 maja 2021 roku, pismem datowanym na dzień 01 czerwca 2021 roku powód cofnął powództwo z roszczenia o zasądzenie świadczenia pieniężnego, ograniczając je do kwoty 64.281,27 zł. Jednocześnie zrzekł się roszczenia w pozostałym zakresie, na co pełnomocnik pozwanego wyraził zgodę (vide. pismo pełnomocnika powoda z dnia 01 czerwca 2021 roku k. 167, stanowisko strony pozwanej względem częściowego cofnięcia powództwa – protokół rozprawy z dnia 02 czerwca 2021 roku k. 168).

Sąd zważył co następuje:

Mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy powództwo należało uznać za uzasadnione.

Na wstępie zaznaczyć należy, że strony nie kwestionowały zawarcia wniosko-polisy nr (...), tytułem istniejącego po stronie powoda obowiązku ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych. W ramach rzeczonyj umowy czas ubezpieczenia określono na okres między 12 sierpnia 2019 roku a 11 sierpnia 2020 roku. Niesporne były również wymienione w ramach umowy kwoty tj.: 357500 zł wartość budynku w dacie wybudowania, 203775 zł suma ubezpieczenia budynku mieszkalnego oraz czynnik zużycia budynku oszacowany na 43%.

Na gruncie sprawy spór sprowadzał się zaś do dwóch kwestii, a mianowicie ustalenia wysokości szkody poniesionej przez powoda w związku z pożarem z dnia 26 listopada 2019 roku oraz oszacowania kosztów przywrócenia budynku do stanu sprzed pożaru, przy ewentualnym uwzględnianiu współczynnika zużycia budynku.

Celem rozstrzygnięcia powołanych spornych kwestii podjęto decyzję o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa. W sporządzonej opinii uzupełniającej uwzględniającej stanowiska pełnomocników stron oraz będącej ostateczną podstawą do rozstrzygnięcia, biegły ustalił koszt przywrócenia budynku do stanu przed pożarem na kwotę 130229,27 zł brutto. Jednocześnie, w przypadku uwzględnienia zużycia budynku na poziomie 43 % koszty przywrócenia domu do stanu przed pożarem oszacował na 94725zł. Co niemniej istotne przedmiotowa opinia w sposób rzeczowy i wyczerpujący odpowiada na pytania Sądu zawarte w tezie dowodowej.

Podkreślić jednakże w tym miejscu należy, iż Sąd nie uwzględnił stanowiska pozwanego, iż od kwoty 130229, 27 zł stanowiącej koszt przywrócenia budynku do stanu sprzed pożaru, należało odjąć ekwiwalent wskazanego w umowie ubezpieczenia stopnia zużycia budynku.

Problematyka ubezpieczenia budynków rolniczych została uregulowana w ramach Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o Ubezpieczeniach Obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. z dnia 31 marca 2021 r. Dz.U. z 2021 r. poz. 854, dalej jako UbezpObowU). Regulacje zawarte w przytoczonej ustawie określają sposób i metodę ustalenia wysokości szkody poniesionej w następstwie zdarzenia objętego ubezpieczeniem w dwóch przypadkach, tj.: gdy właściciel uszkodzonego budynku nie zdecyduje się na jego odbudowę, naprawę lub remont, oraz gdy podejmie decyzję o odbudowie budynku, którego uszkodzenie wywołało szkodę powodującą odpowiedzialność ubezpieczyciela (art. 68 ust. 1 pkt. 1 i 2 UbezpObowU). W sytuacji gdy poszkodowany nie zdecyduje się na odbudowę, naprawę lub remont, wysokość szkody jest szacowana na podstawie cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń, które służą do oszacowania wartości budynków (art. 70 ust 3 UbezpObowU). W drugiej sytuacji wyznacznikiem przy miarkowaniu wysokości szkody jest natomiast kosztorys wystawiony przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlający koszty związane z odbudową lub remontem. Jedynie dla precyzyjności wskazać tu wypada, iż stopień zużycia budynków służy do określenia sumy ubezpieczenia. Suma ubezpieczenia to zaś określona w umowie ubezpieczenia kwota pieniężna stanowiąca górną granicę świadczenia zakładu ubezpieczeń. Wysokość sumy ubezpieczenia winna odpowiadać wartości ubezpieczonego mienia wyrażonej w pieniądzu.

Abstrahując od powyższego w ramach powołanej ustawy przewidziano również uniwersalne wskazówki wpływające na wysokość szacowanej szkody. Ustawodawca przewidział je w ramach art. 69 pkt. 1 i 2 UbezpObowU gdzie wskazano, iż wysokość szkody w budynkach rolniczych zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy oraz zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody.

Natomiast w myśl art. 13 ust. 3 UbezpObowU, w obowiązkowych ubezpieczeniach mienia odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. Z tym, że szkoda winna być tu ujęta jako różnica między stanem majątku poszkodowanego a hipotetycznym stanem, jaki istniałby gdyby zdarzenie wywołujące szkodę nie wystąpiło.

Jednocześnie w przypadku ubezpieczenia budynków rolniczych, podstawą do określenia wysokości odszkodowania są przede wszystkim przepisy Rozdziału IV UbezpObowU. Maksymalna wysokość sumy ubezpieczenia jest ustalana każdorazowo i odrębnie dla każdego budynku rolniczego art. 70 ust. 1 UbezpObowU. Reguły normujące sposób ustalenia sumy ubezpieczenia określono zaś w art. 70 ust. 2-4 UbezpObowU z tym, że art. 70 ust. 2 pkt.1 UbezpObowU dopuszcza możliwość ustalenia sumy ubezpieczenia jako rzeczywistej wartości budynku, czyli wartości w stanie nowym w dniu zawarcia umowy, pomniejszonej o stopień zużycia.

W ocenie Sądu, uwzględniając ustalenia faktyczne poczynione w przedmiotowej sprawie, przy określeniu wysokości szkody, a zatem również sumy należnego odszkodowania zastosować należało regułę wynikającą z w/w 68 ust. 1 pkt.

2 Ubezpieczenie. Potwierdza to m.in. fakt, iż wraz z pozwem powód przedłożył prywatny kosztorys, odzwierciedlający koszty związane z odbudową budynku.

Wbrew twierdzeniom pozwanego w sprawie nie zaistniały przesłanki do obniżenia szacunkowej kwoty kosztów odbudowy o współczynnik zużycia budynku. Powód podjął bowiem decyzję o odbudowie budynku, który był budynkiem mieszkalnym. Równocześnie za takim stanowiskiem przemawia matematyczny rachunek wskazanych w ramach polisy kwot, gdzie podano, że wartość nowego budynku wynosiła 357500 zł, stopień zużycia (w dacie zawierania umowy) wynosił 43 % (0,43 z kwoty 357500 zł to 153725 zł) zaś suma ubezpieczenia wyniosła 203 775 zł, stanowiąc de facto różnicę między wartością nowego budynku, a stopniem jego zużycia w dacie zawierania umowy ubezpieczenia. Prowadziło to do wniosku, że suma ubezpieczenia zawierała już uwzględniony współczynnik zużycia budynku i została pomniejszona o jego wartość.

Na gruncie powyższego Sąd uznał za celowe i uzasadnione przyjąć jako kwotę należną powodowi od pozwanego, pozwalającą jednocześnie na przywrócenie domu do stanu sprzed pożaru, 130 229, 27 zł czyli sumę wskazaną w opinii uzupełniającej.

Za przyjęciem kosztów odbudowy budynku powoda wskazanych w ramach opinii uzupełniającej przemawiała również zastosowana w tejże opinii 8% stawka podatku VAT, która była niższa od tej zastosowanej w pierwotnej opinii (8 % względem 23 %) i odpowiadała założeniom wynikającym z art. 41 ust. 12 Ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 roku (tj. z dnia 19 marca 2021 r. Dz.U. z 2021 r. poz. 685).

Co równie istotne, rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd nie znalazł podstaw do pomniejszenia ustalonej przez biegłego kwoty o wartość zużycia budynku między datą podpisania umowy, a wystąpienia zdarzenia wywołującego szkodę. Pomiędzy tymi datami minęło niespełna 4 miesiące a zatem okres ten nie mógł wpłynąć na istotne zużycie techniczne budynku, obniżające jego wartość. Przytoczyć w tym miejscu należy też zaprezentowaną w wyroku SA w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2020 roku, którą tut. Sąd w całości podziela, gdzie wskazano, iż uwzględnienie faktycznego zużycia budynku odnosi się wyłącznie do jego zużycia w czasie od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności ubezpieczyciela do dnia szkody, a nie do całkowitego stopnia zużycia. Tym samym hipotetyczne koszty takiej odbudowy są limitowane tylko przez uzgodnioną sumę ubezpieczenia, a nie każdorazowo pomniejszone o współczynnik odpowiadający faktycznemu zużyciu budynku (vide. wyrok SA w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2020 roku, sygn. akt I Aga 83/19, legalis).

Tym samym wysokość należnego powodowi odszkodowania należało ustalić porównując kwotę łącznych kosztów przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu poprzedzającego pożar oraz sumę ubezpieczenia wskazaną w umowie ubezpieczenia.

Mając zatem na uwadze fakt, iż ostatecznie ustalona suma kosztów przywrócenia domu do stanu sprzed wypadku 130229,27 zł, mieściła się w kwocie określonej umową jako suma ubezpieczenia 203775 zł, jak również to, że w toku postępowania likwidacyjnego wypłacono powodowi kwotę 65958 zł i powód cofnął (za zgodą pozwanego) powództwo w zakresie wypłaconej kwoty, roszczenie uwzględniono do wysokości 64281,27zł.

Informacje zawarte w sporządzonych na potrzeby sprawy opiniach biegłego nie budziły w ocenie Sądu wątpliwości, iż wypłacone w trakcie likwidacji szkody odszkodowanie zostało zaniżone w stosunku do poniesionej przez powoda rzeczywistej szkody, której obowiązek naprawienia obciążał pozwanego w związku z łączącą strony umową ubezpieczenia. W związku z powyższym Sąd uznał roszczenie do w/w kwoty za w pełni uzasadnione, akceptując ustalenia i wnioski wynikające z opinii biegłego.

Postępowanie w pozostałej części umorzono, ze względu na cofnięcie pozwu. Przy czym, z uwagi na pierwotnie wskazaną w pozwie kwotę żądania opiewającą na 90.756,19zł Sąd uznał, iż strona powodowa częściowo cofając powództwo przegrała proces w części odpowiadającej kwocie 26474,92 zł, stanowiącej praktycznie 30 % żądania.

Dostrzec w tym miejscu również należało, że cofnięcie powództwa nastąpiło w następstwie zapoznania się z uzupełniającą opinią oraz pismem biegłego z dnia 10 maja 2021 roku.

Koszty postępowania zostały rozdzielone pomiędzy strony proporcjonalnie do wyniku sprawy 100 k.p.c. Powód wygrał bowiem sprawę w 70 % i przegrał w około 30%, pozwany zaś przegrał sprawę w 70 % i wygrał w 30 % .

Jednocześnie, mając na uwadze wynik sprawy oraz treść regulacji z § 2 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), zasądzone od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8498,35 zł tytułem zwrotu poniesionych przez powoda kosztów procesu, w tym kwotę 3791,90 tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

O brakujących kosztach sądowych, tymczasowo skredytowanych ze środków Skarbu Państwa, rozstrzygnięto w myśl art. 13 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (tj. z dnia 16 kwietnia 2020 r. Dz.U. z 2020 r. poz. 755) przy uwzględnieniu wyniku procesu.

SSO Cezary Olszewski